

Kompensacijos keleiviams už sutrikdytus skrydžius nuo 2004 m. nesikeitė, tad Lietuvoje dėl infliacijos galėjo prarasti daugiau kaip pusę savo perkamosios galios. Europai toliau svarstant bloginti sąlygas keleiviams, kompensacijų valdymo bendrovė „Skycop“ ragina sukti priešingu keliu bei dvigubinti išmokų dydžius.

2004 m. Europoje pradėjo veikti vadinamasis ES261 mechanizmas, numatantis 250-600 Eur kompensacijas keleiviams už reikšmingai sutrikdytus arba atšauktus skrydžius priklausomai nuo atstumo. Šiuo metu pinigai keleiviams priklauso, jei kelionė buvo sutrikdyta ilgiau kaip 3 val. dėl oro bendrovės galioje esančių aplinkybių.

Vis dėlto ES institucijose pastarosiomis savaitėmis pirmyn stumiasi iniciatyva dabartines sąlygas bloginti. ES transporto ministrai neseniai pasiekė politinį susitarimą, kurio aktualiausi pokyčiai – iki 4-6 valandų ilginamas į kompensaciją leidžiantis pretenduoti skrydžio sutrikdymo laikas. Taip pat siūloma koreguoti išmokų sumas: mažiausia kompensacija didėtų iki 300 Eur, tačiau didžiausia (už ilgiausius skrydžius ir vėlavimus) sumažėtų iki 500 Eur.

Šią ES transportų, telekomunikacijos ir energetikos ministrų tarybos poziciją dabar nagrinės Europos Parlamentas, o Lietuvos Susisiekimo ministerija iškart pabrėžė, kad paskutiniams siūlymams prieštaravo.

Tarptautinė kompensacijų valdymo bendrovė „Skycop“ jau ne kartą viešai prieštaravo šiai iniciatyvai, tad dabar ragina Europos Parlamento narius atsižvelgti į sąžiningo keleivių teisių užtikrinimo svarbą. Kompanija atkreipia dėmesį, kad kompensacijų dydžiai nesikeitė daugiau kaip 20 metų, tad visoje euro zonoje šie pinigai dėl infliacijos prarado apie trečdalį savo perkamosios galios, o Lietuvoje ir daugelyje kitų naujųjų ES narių – daugiau kaip pusę. Savo ruožtu nuo 2004 m. Europos oro bendrovių grynasis pelnas bei pajamos išaugo bent ketetą kartų.

„Preliminariais skaičiavimais, minimalaus sutrikdymo laiko ilginimas į kompensacijas pretenduojančių keleivių skaičių sumažintų 2-3 kartus. Daug teisingesnis kelias keleivių atžvilgiu būtų išlaikyti esamus kompensacijų kriterijus, bet kartu padvigubinti išmokų dydžius atsižvelgiant į pastarųjų dešimtmečių infliaciją“, – komentuoja „Skycop“ advokatas Nerijus Zaleckas.

Jis pabrėžia, kad ES261 mechanizmas buvo sukurtas ne tik kaip priemonė kompensuoti gyventojams už nepatogumus, bet, dar svarbiau, kaip būdas sukurti finansinę atsakomybę

aviakompanijoms už kelionių sutrikdymus. Savo ruožtu, tokių valstybių kaip Saudo Arabijos ar Turkijos neseniai įvesti ES261 analogai bei šią tvarką išstojus iš ES išsaugojusios Jungtinės Karalystės pavyzdžiai įrodo, kad teisinga keleivių teisių apsauga didina regionų patrauklumą tarp verslo ir turistų.

„Skycop“ duomenimis, pernai Europoje buvo sutrikdyta beveik 218 tūkst. skrydžių, teoriškai galinčių reikšti apie 6 mlrd. Eur kompensacijų. Visgi beveik pusė šių atvejų į kompensacijas nepretenduoja dėl tokių oro bendrovių galioje nesančių priežasčių kaip orai ar streikai. Be to, maždaug du trečdaliai keleivių vis dar niekur nesikreipia dėl jiems priklausančių pinigų.

Lietuvoje 2024 m. reikšmingai vėlavo išvykti arba buvo atšaukta apie 260 skrydžių. Todėl mūsų šalyje vien už sutrikdytus išvykimus keleiviams pernai teoriškai galėjo priklausyti 7,8 mln. Eur kompensacijų ir dar bent dukart tiek už sutrikusias keliones grįžtant iš užsienio. Tačiau realūs skaičiai yra mažesni dėl minėtų priežasčių: skrydžių bendrovių galioje iš tikrųjų nesančių nesklandumus lėmusių aplinkybių ir pačių keleivių vangumo.

